

**VRBIS HIEROSOLY-//m[a]e, Templiq[ue] in ea origo, &
ho//rum rursus excidium, profana-//tio, aliaeq[ue] uariae
fortuna**

Langen, Rudolf von

Coloniae, Jan. 1517

VD16 L 341

De rep[er]atio[n]e muro[rum] Hier[osoly]ma[m], p[er] Neemia[m] sub
imp[er]io primi Artaxerxis Persarum regis. Cap[itu]l[u]m. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71344)

bat eum, ut uotum quod deuouerat, si regnum Persarum assequeret adimpleret. Vouerat enim ante regnū Darius sese Hierosolymā reedificaturū, construere templum, & uasa remissurū, quæ Nabuchod. abstulerat. Istud autē (ait) o rex abs te peto, uti p̄icias. Exhilaratū Darius, osculatoq; Zorobabel, omnia quæ ad templi instaurationē, & urbis, sunt uisa necessaria, liberalissime concessit. Quibus a rege donatus Zorobabel, egit gr̄as Deo, & per Babyloniam iter faciens, innūerabilem pene multitudinē poplī reduxit in Iudæam. Et cū ingenti fiducia, magno sacerdote Iesu se pariter adiuuante, Aggæoq; & Zacharia iam pphetantibus, & populi animos corroborantibus, ædificare consummareq; templū aggressus est. Secundo igit̄ anno Darij, diligentissime ædificationi studētes, sexto eiusdem anno colummarunt, q̄ sextus & q̄dragesimus regni Persarū fuit. Estq; hic nūerus annorū ædificatiōis templi, quod in euangelio legimus, xl. & sex annis ædificatū. Nam quæ a Cyro sunt destinata sub Dario cōplebant. Aut̄umq; a Dario magnis & immensis donarijs templū ē, dedicatq; ingenti lætitia pplī. xxiij. die mēsis duodecimi. quem Romani Martiū uocant, & hæc uernalis tēplī dedicatio fuit, & secunda.

¶ De reparatiōe muroꝝ Hierlm, p̄ Nemiā sub impio primi Artaxersis Persarum regis. ¶ Caplm. II.

Emplo ædificato, iacebāt adhuc igētes urbis & portarū ruinae, neq; satis adhuc tutū tēplū uidebat, & ppl̄s. Darioq; cū sex & xxx. ānis regnasset

mortuo, in regno filius Xerxes succedit. Hic paternæ
 uoluntatis in populum dei imitator eximius, templi re-
 ligionem miro fouebat affectu. Sub hoc Esdras in le- Esdras
 ge doctissimus, qui & uelox in lege domini scriba est
 appellatus, regi iam factus est amicus, literisq; ab eo
 susceptis, cum magna item duar; tribuum populi mul-
 titudine, Hierosolymam est reuersus. Deiq; legem a
 Chaldæis combustam reparauit, ordinatis in psalmos
 qui habentur titulis, nouos insuper literar; apices, &
 alium scribendi ordinē ludæis instituit. Inductam præ-
 terea contra diuinam legem, contrahendi matrimonii
 cum alienigenis consuetudinem, prorsus submo-
 uit. Legitq; populo legem a se reparatam, magnope-
 re ipsum ad obseruationem mandator; dei exhortan-
 do. ¶ Sed & Neemias quidam ex captiuis ludæis, qui Neemias
 trans flumen remāserant, uir eximius & amabilis deo.
 Artaxersis qui Xerxi successit (ut Hieronymus & Eu Hierony-
 sebius sentiunt) pincerna, licet Iosephus Xerxis dicat, Eusebius
 hic ante portas ciuitatis Susianæ Persar; metropoles
 os, peregrinos hebraicæ colloquentes ad inuicem con-
 spicatus est, quos cum unde essent fuisset percuncta-
 tus, de Iudæa eos esse intellexit. Rursum interrogans
 Neemias, quonam modo populus se haberet, & Hie-
 rosolymor; ciuitas. Cūq; intellexisset ab eis portas ur-
 bis ac muros adhuc iacere deiectos, ut fuerant a Chal-
 dæis euersi, passimq; a uicinis gentibus, populum ab-
 duci captiuum, ac uias platear; sterni quotidie cadaue-
 ribus occisor;. Hanc suor; audiens calamitatem fleuit
 uberius, aliquantor; post in cœlum suspiciens, domi-

nū cęli precabatur. Idcirco paulopost cum accubanti
tristior regi uideret, rex uino factus hilarior, ad eū
quærens respexit. Cur solito tristior apparet? quomo-
do respondit o rex possum non tristis apparere, q̄ ciui-
tatis meę Hierosolymę, muros, turreşq̄, incensos ac
euerfos adhuc iacere audio, & parentum meorę disp̄-
sa sepulchra. Da facultatem quęso abeundi, ut muros
portasq̄ patrię meę restituiam. Et cum rex annuisset,
illico amplis donatiõibus adiectis, & epistolis ad præ-
fectos regios datis, equitum accepto præsidio, q̄ se de-
ducerent, a rege profectus est. Veniens igitur Hiero-
solymā, omnes in circuitu urbis ruinas contemplatus,
populo statim partes reparandi muri distribuit, iuxta
cuiusq̄ facultatem. Strenue igitur opus duces populi
aggrediuntur, uerę regis non obstantibus edictis, uis-
cinę gentes (inueterato & coalito eis in populū Dei
odio succensę) ædificationem nunc falsis rumoribus,
nunc armatis etiam copijs conati sunt impedire. Ne-
emias tamen confisus in domino, per dius atq̄ pernox
muroř reparatiõni intendens, iussit armatos esse, qui
ædificabant, ne subita hostium incurfione opprimeret̄
Iosephus tur inermes. Hos aut̄ labores (ut Iosephus ait) urbis re-
parandę, p̄ annos duos quatuorq̄ sustinere menses.
Tunc demum q̄ Artaxerxis uicesimus fuit, muris por-
tisq̄ egregie reparatis, Hierosolyma restituta est. An-
no postquam euerfa est a Chaldeis, circiter decimo &
centesimo. Reliqui uero scribunt uicesimo anno Ar-
taxerxis. Neemiam q̄dem uenisse in Iudeam, sed anno
eius tricesimo, muros urbemq̄ restituisse. Sub hoc Ar

taxerse Iosephus Hester historiam factam fuisse con-
tendit. Sed Eusebius & Hieronymus negant. Aiunt ^{Eusebius}
enim de his Esdras scriptorem diligentissimū nunq̄ ^{Hierony.}
filuisse, q̄ omnia in populo Dei temporis illius gesta,
fidelissime prosequutus est.

¶ Catalogus regum Persarū, ab hoc tēpore, ad ma-
gnū usq̄ Alexandrum, & quomodo ultimi Artaxer-
sis Vagosus præfectus templum uiolenter ingressus,
tributis itē ludæos subiiciens, cum duo fratres in tē-
plo, unus pontifex, alter alterum occidisset.

¶ Capitulum. III.

Reparata Hierosolymorū urbe, templo
q̄ constructo, ad profanationem quæ
sub Antiocho rege facta est propere-
mus. Ad quam sane non incongrue,
per enumerationem regum Persarū ad magnum Ale-
xandrum, qui Persarū imperio deleto, regnum tradidit
in Græcos, Post quem & Syriæ reges, ad Antio-
chum usq̄ Epiphānem quam breuissime digere-
mus. Artaxerxi igit̄ de quo diximus, Sogdianus septem mē-
sium regno succedit. Post quē Darius annis. x. & .ix.
Hunc Artaxerxes ille sequitur, quē sacra historia A sue-
rum appellat, annis quadraginta. Sub hoc aiunt histo-
riam quæ in Hester libro continetur expletam, hunc
& alius Artaxerxes sequitur, cognomento Ochus, an-
nis sex & uiginti. Huius autem præfectus Vagosus a
rege ad omnes trans flumen gentes missus. Templum
hostili & uiolēto ingredit̄ anio, hinc sumpta occasiōe